

## **RELIGIA W SZKOLE NIEPUBLICZNEJ**

Szczególne usytuowanie religii w prawie ma odzwierciedlenie w sposobie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad jej nauczaniem w szkole. Jest to nadzór pedagogiczny dyrektora placówki i nadzór kuratora oświaty oraz nadzór merytoryczny wizytatora wyznaczonego przez władze kościelne.

To kolejne potwierdzenie tego, że nauczanie religii rządzi się szczególnymi prawami i wymaga przestrzegania przepisów, ustanowionych z udziałem władz kościelnych, przez wszystkie szkoły.

### **Nadzór nad nauczaniem**

Niezależnie od typu i rodzaju szkoły nauczanie religii podlega nadzorowi:

\*pedagogicznemu – w zakresie metodyki nauczania i zgodności z programem – prowadzą go dyrektor szkoły oraz pracownicy nadzoru pedagogicznego, na zasadach określonych odrębnymi przepisami o nadzorze pedagogicznym;

\*merytorycznemu – nad właściwym funkcjonowaniem katechezy w szkole; jest to nadzór nad treścią nauczania i wychowania religijnego, sprawują go wizytatorzy wyznaczani przez władze kościelne.

Uwaga: Nauczyciel religii jest pracownikiem szkoły, zatem dotyczą go wszystkie przepisy oświatowe, które dotyczą innych nauczycieli szkół niepublicznych.

Ważne zasady:

Warunki i sposób organizowania nauki religii określa rozporządzenie MEN z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. Nr 36, poz. 155 ze zm.). Zasadniczo rozporządzenie to nie obowiązuje w szkole niepublicznej, jednak jeżeli uczeń uczęszczający na lekcje religii ma mieć stosowny wpis na świadectwie (druk urzędowy), to wydaje się niezbędne „przeniesienie” do szkoły niepublicznej podstawowych zasad:

1. Oświadczenie rodziców/ucznia – w szkole organizującej nauczanie religii na życzenie rodziców lub pełnoletniego ucznia:

\*życzenie to jest wyrażane w najprostszej formie oświadczenia, które nie musi być ponawiane, może natomiast zostać zmienione (§ 1 ust. 2);

\*uczestniczenie lub nieuczestniczenie w szkolnej nauce religii nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie (§ 1 ust. 3).

2. Programy nauczania i podręczniki do religii – obowiązuje stosowanie programów

opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze Kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości.

3. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii (§ 4). Dyrektor powinien włączyć program wybrany przez nauczyciela religii do szkolnego zestawu programów nauczania po stwierdzeniu, że program spełnia powyższe warunki.

4. Organizacja zajęć z religii – realizacja zajęć religii odbywa się w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo (§ 8 ust. 1), w ramach planu zajęć szkolnych (§ 1 ust. 1). Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych Kościołów i innych związków wyznaniowych.

5. Dni wolne od zajęć szkolnych – uczniowie uczęszczający na naukę religii uzyskują trzy kolejne dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji wielkopostnych, jeżeli religia lub wyznanie, do którego należą, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek (§ 10 ust. 1). Szczegółowe zasady dotyczące organizacji rekolekcji ustalają między sobą organizator i szkoła. O terminie rekolekcji dyrektor szkoły powinien być powiadomiony co najmniej miesiąc wcześniej. Jeżeli na terenie szkoły prowadzona jest nauka religii więcej niż jednego wyznania, Kościoły i związki wyznaniowe powinny dążyć do ustalenia wspólnego terminu rekolekcji wielkopostnych. Pieczę nad uczniami w czasie rekolekcji zapewniają katecheci. Praktyka pokazuje jednak, że jeżeli liczba uczniów udających się na rekolekcje jest duża, dyrektor szkoły powinien wesprzeć katechetów w organizacji opieki nad uczniami, by zapewnić bezpieczeństwo uczniom, za które ostatecznie jest odpowiedzialny.

6. Krzyż w pomieszczeniach szkolnych – w szkole można umieścić krzyż, a także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach – jako wyraz wspólnego dążenia uczniów, z zachowaniem taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców (§ 12).

7. Obowiązek zapewnienia opieki w czasie trwania lekcji religii lub zajęć wychowawczych uczniom, którzy nie korzystają z nauki religii w szkole (§ 3 ust. 1). Często stosowanym rozwiązaniem jest ustalanie lekcji religii przed lub po obowiązkowych zajęciach edukacyjnych.

8. Dokumentowanie nauczania religii – nauczyciel religii ma obowiązek wypełniania dziennika szkolnego (§ 7 ust. 4). Sposób dokonywania wpisów w dzienniku określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji prze-

biegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 225 ze zm.). Nauczyciel religii powinien odnotowywać w dzienniku obecność uczniów na zajęciach religii, wpisywać tematy przeprowadzonych zajęć, oceny uzyskane przez uczniów z zajęć religii oraz oceny zachowania. Przeprowadzenie zajęć religii nauczyciel potwierdza podpisem.

9. Zasady oceniania z religii – wystawianie ocen z religii według skali ocen przyjętej w danej klasie (§ 9 ust. 3). Do średniej ocen warunkującej otrzymanie świadectwa z wyróżnieniem wlicza się także roczną ocenę uzyskaną z religii (rozporządzenie MEN z 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zm.). Katecheta powinien określić wymagania, które ma spełnić uczeń, aby otrzymać konkretną ocenę z religii. Ocena z religii nie jest oceną wiary ani spełniania praktyk religijnych. Jest to ocena określająca poziom wiedzy religijnej ucznia.

10. Ocena z religii na świadectwie szkolnym – ocenę umieszcza się bezpośrednio po ocenie zachowania. W celu wyeliminowania ewentualnych przejawów nietolerancji nie należy zamieszczać na świadectwie danych, z których wynikałoby, na zajęcia z jakiej religii uczeń uczęszczał. Ocena z religii nie ma wpływu na promowanie ucznia do następnej klasy (§ 9 ust. 1 rozporządzenia o ocenianiu).

11. nauczanie religii – wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danej szkoły, wydanego przez:

\*właściwego biskupa diecezjalnego – w przypadku Kościoła katolickiego,

\*właściwe władze zwierzchnie tych Kościołów i związków wyznaniowych (§ 5 ust. 1) – w przypadku pozostałych Kościołów oraz innych związków wyznaniowych.

Cofnięcie skierowania jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danej szkole.

12. Kwalifikacje do nauczania religii – określają odpowiednio: Konferencja Episkopatu Polski Kościoła katolickiego oraz właściwe władze zwierzchnie Kościołów lub innych związków wyznaniowych – w porozumieniu z MEN (§ 6). Skierowanie nauczyciela religii do danej szkoły wydane przez właściwe władze zwierzchnie Kościołów i związków wyznaniowych zaświadcza jednocześnie o posiadaniu przez nauczyciela kwalifikacji do nauczania religii i dyrektor szkoły nie może tego zakwestionować.

**Obowiązujące porozumienia**

1. Porozumienie pomiędzy Polską 1. Radą Ekumeniczną a Ministrem Edukacji Narodowej z 4 lipca 2001 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej (Dz. Urz. MEN z 2001 r. Nr 3, poz. 18).
2. Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski a Ministrem Edukacji Narodowej z 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN, z 2000 r. Nr 4, poz. 20).
3. Porozumienie z 13 lutego 1995 r. pomiędzy Zarządzeniem Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego a Ministrem Edukacji Narodowej w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN z 1995 r. Nr 3, poz. 7).

**Podstawa prawna:**

1. *Rozporządzenie MEN z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. z 1992 r. Nr 36, poz. 155 ze zm.).*
2. *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).*

**Wanda Pakulniewicz**

starszy wizytator kuratorium oświaty

Na podstawie: *Niepubliczna placówka Oświatowa, nr 6(19), czerwiec 2011, miesięcznik szkół i przedszkoli niepublicznych*